

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 55/2021**

Volgens de overgangsregeling in het Vlaamse onteigeningsdecreet moet de vrederechter, als de bestuurlijke fase is verlopen op basis van de wet van 26 juli 1962, steeds controleren of het begrip hoogdringendheid al dan niet is miskend

Het Vlaamse onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 voert één overkoepelende onteigeningsprocedure in voor alle onteigeningen binnen het Vlaamse Gewest, met uitzondering van de federale onteigeningen, en voorziet in een overgangsregeling. Op basis van dat decreet moet de vrederechter de wettigheid van de bestuurlijke fase van de onteigening controleren. In een overgangsfase gebeurt die controle aan de hand van het administratief dossier dat door de onteigenende overheid moet worden samengesteld op basis van de vroegere wetgeving. Aangezien de bestuurlijke fase van de onteigening in het bodemgeschil is verlopen overeenkomstig de wet van 26 juli 1962, moet het administratief dossier zijn samengesteld overeenkomstig de regels van die wet. Anders dan hij aanneemt, moet de Vrederechter die de prejudiciële vraag stelt aan het Hof dus nagaan of er sprake was van hoogdringende omstandigheden.

1. Context van de zaak

Het Vlaamse decreet van 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemeen nut voert één overkoepelende onteigeningsprocedure in voor alle onteigeningen binnen het Vlaamse Gewest, met uitzondering van de federale onteigeningen. Die procedure bestaat uit twee fasen: een bestuurlijke en een gerechtelijke fase. Het Vlaamse onteigeningsdecreet is in werking getreden op 1 januari 2018.

De Vrederechter van het kanton Dendermonde stelt een prejudiciële vraag aan het Hof over **de overgangsregeling voor de onteigeningsprocedures die op 1 januari 2018 reeds lopende waren**. Die overgangsregeling houdt onder meer in dat wanneer de **bestuurlijke fase** van de onteigeningsprocedure afgerond of nog lopende was op 1 januari 2018, die fase onderworpen blijft aan de bepalingen die van toepassing waren vóór de inwerkingtreding van het Vlaamse onteigeningsdecreet. Indien de **gerechtelijke fase** nog niet was gestart op 1 januari 2018, wordt die tweede fase beheerst door het nieuwe decreet.

In het bodemgeschil was de bestuurlijke fase van de onteigening afgerond vóór 1 januari 2018. Die fase is verlopen overeenkomstig de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemene nutte. Aangezien de gerechtelijke fase aanvang nam na de inwerkingtreding van het Vlaamse onteigeningsdecreet, wordt die fase beheerst door de bepalingen van dat decreet.

2. Onderzoek door het Hof

De vrederechter moet zich eerst uitspreken over de wettigheid van de onteigening (artikel 50, § 1, van het Vlaamse onteigeningsdecreet). In dit kader stelt de Vrederechter zich de vraag of hij nog kan controleren of er al dan niet sprake was van hoogdringende omstandigheden. Dit vormde een voorwaarde om toepassing te kunnen maken van de wet van 26 juli 1962. De Vrederechter stelt aan het Hof de vraag of de overgangsregeling van het Vlaamse onteigeningsdecreet, in de interpretatie dat de rechter niet bevoegd is om te controleren of er al dan niet sprake was van hoogdringende omstandigheden, bestaanbaar is met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (artikelen 10 en 11 van de Grondwet) en het eigendomsrecht (artikel 16 van de Grondwet, in samenhang met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens).

Het Hof oordeelt dat die interpretatie kennelijk verkeerd is. Artikel 50, § 1, van het Vlaamse onteigeningsdecreet bepaalt immers dat de vrederechter allereerst de wettigheid van de bestuurlijke fase van de onteigening moet controleren. Bovendien bepaalt artikel 124 van het Vlaamse onteigeningsdecreet uitdrukkelijk dat wanneer de bestuurlijke fase van de onteigening is verlopen volgens een vroegere onteigeningswet, de onteigende overheid het administratief dossier dat bij de vrederechter moet worden ingediend, moet samenstellen overeenkomstig diezelfde wet. **Aangezien de bestuurlijke fase van de onteigening in het bodemgeschil is verlopen overeenkomstig de wet van 26 juli 1962, moet het administratief dossier zijn samengesteld overeenkomstig de regels van die wet. De verwijzende rechter dient dus de wettigheid van de bestuurlijke fase te controleren aan de hand van de wet van 26 juli 1962.** Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Cassatie en van de Raad van State houdt deze verplichting onder meer in dat moet worden **nagegaan of de onteigende overheid het begrip hoogdringendheid al dan niet heeft miskend** en weldoordacht gebruikt heeft gemaakt van de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden.

3. Besluit

Het Hof oordeelt dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft, aangezien ze berust op een interpretatie van de overgangsregeling van het Vlaamse onteigeningsdecreet die kennelijk verkeerd is.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel “media” van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)